

ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการใช้
ทรัพยากรที่สำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

นายปรัดน์ ทวี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-816-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019506 I 15566973

A CAMPAIGN STRATEGY : A case study of the use of major
resources in elections campaign for Provincial Councilors
Elections in Amphoe Muang Changwat Samut Sakhon.

MR. NOPPARAT TAWEE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
For the Degree of master of Arts

Department of Goverment
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-816-5

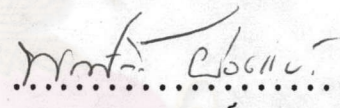
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการใช้ทรัพยากรที่สำคัญ
ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด เขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัด
สมุทรสาคร
โดย นายนพรัตน์ ทวี
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ

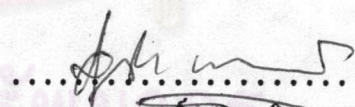

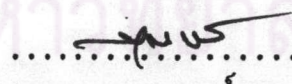
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)

นพรัตน์ ทวี : ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการหาเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาจังหวัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร (A CAMPAIGN STRATEGY : A CASE STUDY OF THE USE OF MAJOR RESOURCES IN ELECTION CAMPAIGN FOR PROVINCIAL COUNCILORS ELECTIONS IN AMPHOE MUANG CHANGWAT SAMUT SAKHON) อ.ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ 155 หน้า. ISBN 974-582-816-5.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน โดยศึกษาวิเคราะห์กรณีการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ตนเองมีอยู่หรือสามารถแสวงหามาได้ไปเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง

การศึกษาสรุปได้ว่า คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีได้บ่งบอกถึงชัยชนะในการเลือกตั้ง เว้นแต่ถ้าผู้สมัครสามารถนำคุณสมบัติส่วนตัว และทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีอยู่หรือที่แสวงหามาได้ ไปดำเนินการใช้ให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุด โดยใช้ผ่านทางผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ และยุทธศาสตร์การใช้ทรัพยากรภายใต้ระบบอุปถัมภ์นี้เป็นการใช้ที่มีประสิทธิผลมาก

จากการเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการรณรงค์หาเสียง พบว่า ทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้คือ เงิน ผู้ช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียง หัวคะแนนหรือองค์กรในการรณรงค์หาเสียง และการได้รับความสนับสนุนจากผู้สมัครในสังกัดกลุ่มเดียวกัน ส่วนการปราศรัยหาเสียง หรือประเด็นทางการเมืองแทบไม่มีผลต่อชัยชนะ ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนนิยมหรือได้รับเลือกตั้ง มักเป็นผู้สมัครที่มีทรัพยากรที่สำคัญในการรณรงค์หาเสียง หรือเป็นผู้ที่สามารถแสวงหาทรัพยากรจากผู้สมัครในสังกัดกลุ่มเดียวกัน หรือสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ร่วมกัน โดยผ่านผู้นำชุมชนภายใต้ระบบอุปถัมภ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C130074 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: CAMPAIGN/PROVINCIAL COUNCIL/CRUCIAL RESOURCES.

NOPPARAT TAWEE : A CAMPAIGN STRATEGY : A CASE STUDY OF THE USE OF MAJOR RESOURCES IN ELECTION CAMPAIGN FOR PROVINCIAL COUNCILORS ELECTIONS IN AMPHOE CHANGWAT SAMUT SAKHON. THESIS ADVISOR : PROF. SUCHIT BUNBONGKARN, Ph.D. 155 pp. ISBN 974-582-816-5.

The objective of the research is to study the strategies of the candidates in the election campaign for Provincial Council. Since the candidates vary in their qualifications, the research focuses on the use of the main political resources which the candidates have or can acquire to win the election.

The study concludes that the personal qualifications of the candidate are not the determining factors for winning the election unless they can utilize them and other political resources they have acquired to build up their popularity among the voters. If they can utilize the patron-client social system and community leaders effectively, they would succeed in the campaign.

The study also finds that the important resources used in election campaign are money, campaign-aides, vote-canvassers and support from candidates of the same group. Political agendas or issues have almost no effect on the election outcome. The winners are mostly those who own important resources or those who can mobilize resources from the group, or share the same resources, and through effective utilization of patronage.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ภาควิชาปกครอง.....

สาขาวิชา..... ภาควิชาปกครอง.....

ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยความช่วยเหลือ ความร่วมมือ ความมีน้ำใจ การอุปการะคุณ จากบุคคลต่าง ๆ จำนวนมาก อันเป็นสิ่งที่ได้จารึกไว้ในความทรงจำของผู้ที่วิจัยตลอดไปไม่รู้ลืม ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บัญบังการ คณบดีคณะรัฐศาสตร์ กรุณาได้รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เริ่มต้นตั้งแต่มิใช่เป็นโครงร่างจนสำเร็จการศึกษา รวมทั้ง รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ประธานกรรมการสอบ และ รศ.ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งทั้ง 3 ท่าน เป็นทั้งที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ผู้ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขให้ความช่วยเหลือให้ข้อมูล ให้กำลังใจ และ เสียสละ เวลาให้กับผู้วิจัยมาก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ บรรดาคณาจารย์ ที่ให้ความรู้พื้นฐานในการวิจัยและให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งให้กำลังใจกระตุ้นให้ผู้วิจัยมีความพยายามต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ จนสำเร็จ

ขอขอบพระคุณผู้ให้การสัมภาษณ์ ให้ข้อมูลทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่สละเวลาอันมีค่าให้ ความร่วมมือ ให้ข้อมูลที่ เป็นจริง ลึกซึ้ง และชี้แนะช่องทางที่เป็นประโยชน์ให้แก่การดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะไม่ลืมน้ำใจอันนี้เลย และขอขอบคณาธิการองค์การบริการส่วนจังหวัดสมุทรสาครทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลพื้นฐานอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย

ถ้าหากผู้วิจัยไม่มีคุณพ่อและคุณแม่ ส่งเสียให้กำลังใจในการเล่าเรียนมาตลอดจนสำเร็จ การศึกษา ผู้วิจัยคงไม่ได้มายืนในจุดนี้ เป็นพระคุณที่ไม่อาจทดแทนได้หมดและนับเป็นความ โชคดีที่ผู้วิจัยได้ เกิดมาเป็นลูกของท่าน นอกจากนี้ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี (ท่านวสันต์ เลิศธรรมเทวี) ท่านให้ ความเมตตาปราณี และติดตามสอบถามกระตุ้นเตือนให้ผู้วิจัยมีกำลังใจทำวิจัยมาตลอด รวมทั้งพี่สุรศักดิ์ พี่สุริยะ พี่วรรณวิไล และน้องศุภชัย ที่ให้ความร่วมมือและ เสียสละมาตลอด

ที่จะลืมเสียมิได้ก็คือ คลังแห่งความรู้ และเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุด รพสตี.สมิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคุณพรพิมล ชิตเจริญ ที่ได้สละเวลาช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ขอให้ทุกท่านที่กล่าวนามและอีกหลายท่านที่ผู้เขียนไม่สามารถกล่าวถึงทั้งหมดในที่นี้ได้ จงประสบ แต่ความสุข สำเร็จในชีวิตตลอดไป

นพรัตน์ ทวี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
สมมุติฐาน	8
นิยามศัพท์สำคัญที่ใช้ในการศึกษา	9
ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา	9
แนวทางและวิธีการศึกษา	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
การนำเสนอข้อมูล	12
2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง	13
แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของผู้สมัคร	13
แนวความคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	18
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชนชั้นหน้า โครงสร้างอำนาจชุมชน ระบบอุปถัมภ์	22
ระบบอุปถัมภ์กับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	33
ผลการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
3 ความเป็นมา และสภาพทั่วไปที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	45
ความเป็นมาของการเลือกตั้ง ส.จ.ปี 2533	45
ความเป็นมาของสภาจังหวัด และการเลือกตั้ง ส.จ.ในอดีต	45
บทเรียนที่ได้จากการรณรงค์หาเสียง ปี 2528	46
สภาพทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาคร	47
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.จ.ปี 2533 เฉพาะ เขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร	55
ประเภทของผู้สมัครสมาชิกสภาจังหวัด เขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร	62
สรุป	63
4 ยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียง	65
การเมืองในสภาจังหวัด	65
การเลือกตั้งประธานสภาจังหวัด ปี 2532	67

ยุทธศาสตร์การจัดตั้งกลุ่ม	71
ยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครแต่ละประเภท : กรณีการใช้ทรัพยากร...	80
กระบวนการหาเสียงของนักการเมืองสมัครเล่น หรือผู้ลวยโอกาสทางการเมือง	81
กระบวนการหาเสียงของนักการเมืองผู้เริ่มต้น	82
กระบวนการหาเสียงของนักการเมืองอาชีพ และนักการเมืองอาชีพที่มีอิทธิพล	84
สรุป	87
5 ยุทธวิธีในการรณรงค์หาเสียง	91
การจัดองค์กรเพื่อการรณรงค์หาเสียงหรือการจัดตั้งศูนย์อำนวยการหาเสียง เลือกตั้ง ..	92
การปราศรัยหาเสียง	101
การใช้สิ่งพิมพ์และการประชาสัมพันธ์	103
การเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิออกเสียง เลือกตั้ง หรือ "การเคาะประตู"	108
การใช้หัวคะแนนหรือผู้มีอิทธิพลและการซื้อเสียง	110
การใช้วิธีการพนัน	117
สรุป	120
6 บทสรุป	122
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก ก. สิ่งพิมพ์ของกลุ่มพิทักษ์บางชน	128
ภาคผนวก ข. สิ่งพิมพ์ของกลุ่มมวลชนพัฒนา	131
ภาคผนวก ค. สิ่งพิมพ์ของกลุ่มพลังมวลชน	135
ภาคผนวก ง. คะแนนผลการเลือกตั้ง ส.จ.ปี 2533 และ เอกสารอื่น ๆ	143
ประวัติผู้เขียน	155